

omezen a bylo nařízeno, že právo, kutati na živice a je těžiti, vyhrazuje se státu a že tento co do výhradných kutišť, ohlášených před účinností tohoto zákona, to jest před 9. dubnem 1923, jest oprávněn, žádati, by propůjčka třetích osob byla mu přiznána za náhradu (§ 17). Prvý soudce zjišťuje, že strany a zejména žalovaní při uzavírání smlouvy ze dne 24. března 1920 nevěděli o tom, že uvedený zákon bude vydán, a žalobce sám udal, že neví, byla-li při vyjednávání o něm řeč. Risiko, které převzali žalovaní ve smlouvě, bylo tedy nepředvídatelným způsobem zvýšeno tím, že stát může, ovšem za náhradu, o jejíž výši rozhoduje báňské hejtmanství, po případě soud (§§ 17 a 19 uvedeného zákona) převzít na sebe veškeré hospodářské výhody, spojené s nálezem živic, kdežto strany vycházely z předpokladu, že případný nález živic zůstane k volné dispozici žalovaných. Vyslovilť žalobce v uvedené smlouvě přání, by mu v případě příznivých výsledků vrteb počátkem těžby byl poskytnut administrativní úřad přiměřený jeho způsobilosti a jeho hornickým znalostem i zkušenostem. Dle smlouvy měli žalovaní žalobci nebo jeho právním nástupcům zaplatiti 250.000 Kč v případě, kdyby se našla nafta nebo jiná cenná hornina v takovém množství, že její těžení bude výnosným a že s tímto těžením bude započato. Nelze pochybovati o tom, že strany zde měly na mysli těžení žalovaných, nikoliv těžení státu. Jde zde ovšem o odvážnou smlouvu ve smyslu §§ 1275 a násl. obč. zák., než dovolatelka přehlíží, že žalovaní dle zásady §u 1276 obč. zák. spornou smlouvou nabyli nároku na případný trvalý zisk, jež nemusili postoupiti žádnému, tedy ani státu. O absolutní nemožnosti plnění v tomto případě ovšem nemůže býti řeči, než žalobcova žádost, by žalovaní byli odsouzeni k provedení vrteb, jež jsou spojeny s milionovými náklady, ačkoliv jejich risiko §em 17 uvedeného zákona bylo podstatně a nepředvídatelným způsobem zvýšeno, odporuje zásadě §u 1447 obč. zák., dle které není přípustno, žádati plnění, hospodářsky nemožné anebo nedostižné. Kdyby se žalobě vyhovělo za účinnosti zákona ze dne 22. března 1920, čís. 197 sb. z. a n., ukládaly by se žalovaným oběti, jichž na nich rozumně a spravedlivě nelze žádati a to ani za předpokladu, že by kutací práva byla bývala včas obnovena a že by žalovaní byli ihned po uzavření smlouvy byli započali s pokusnými vrtbami a bez ohledu na smlouvu uzavřenou státem v roce 1921 se společností S. Možnost, vyslovená v §u 3 uvedeného zákona, že ministr veřejných prací udělí žalovaným právo, kutati na živice, na určitý čas, neodstraňuje nikterak zvýšení risika žalovaných, o němž byla již řeč. Dovolatelka má pravdu v tom, že výhradná kutiště žalovaných nemezovala se původně na živice, neb přes to žalovaní nejsou dle smlouvy ze dne 24. března 1920, která v první řadě mluví o naftě, povinni, kutati na jiné horniny, jelikož, jak správně uvádí odvolací soud, dle posudku znaleckého svědka nelze očekávati, že by při kutání se našlo něco jiného než nafta a naftové plyny.

Čís. 3970.

V tom, že byly koupeny cenné papíry za účelem spekulacním, nelze ještě o sobě spatřovati diferenční obchod.

(Rozh. ze dne 11. června 1924, Rv II 230/24.)

Žalovaný přikázal žalující bance, s níž byl v obchodním spojení, by pro něho koupila 50 akcií. Banka příkazu vyhověla a domáhala se na žalovaném zaplacení kupní ceny. Žalobě bylo vyhověno soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem z těchto

důvodu.

Žalovaný rozhodl se podle svého skutkového přednesu k sjednání diferenčního obchodu o sporných 50 akciích. Toto tvrzení samo o sobě nestačí, ježto právní otázku, zda jde o diferenční obchod, lze posouditi jedine podle skutkových okolností. K posouzení tomu stačí skutkový přednes žalovaného, že akcie byly mu nabídnuty žalující bankou ke koupi, a skutkové zjištění, že mu akcie ty byly skutečně prodány a pro něho uloženy, tak že může s nimi ještě dnes nakládati. Nezáleží na tom, že žalovaný nezaplatil ihned kupní ceny, což není podle §u 1063 obč. zák. překážkou platné kupní smlouvy, ani na tom, že žalovaný prohlásil státní půjčku svobody, uloženou u žalující banky, za úhradu pro případ kursovního rozdílu, ježto žalovaný netvrdí, že půjčku tu ponechal nadále v úschově u žalobkyně k naznačenému účelu. Ostatně byla půjčka ta podle přiloženého výpisu z knih žalující banky složena u ní teprve v roce 1921, kdežto koupě akcií stala se roku 1920. Uvedené skutečnosti nestačí, by mohlo se z nich souditi na povahu diferenčního obchodu, zejména nevyplývá ze skutkového přednesu žalovaného, že úmysl stran nesl se k tomu, by žalovaný nenabyl vlastnictví akcií, nýbrž měl jedine nárok na případný rozdíl kursů. Je možno, že žalovaný koupil akcie ty skutečně za účelem spekulacním, chtěje jednou získati prodejem jich za vyšší cenu, avšak ani to nestačí k podstatě diferenčního obchodu.

Čís. 3971.

Cizozemská akciová společnost potřebuje připuštění vlády i k tomu, by se stala komanditistkou tuzemské společnosti.

(Rozh. ze dne 12. června 1924, R I 429/24.)

Rejstříkový soud nařídil komanditní společnosti, by předložila doklady o tom, že obě cizozemské akciové společnosti, které jsou komanditistky, byly vládou Československé republiky po rozumu čís. nař. ze dne 29. listopadu 1865, čís. 127 ř. zák. připuštěny, aby v tuzemsku jako komanditistky nové společnosti provozovaly obchody. Důvod y: Dle čl. I. a II. čís. nař. z roku 1865 smějí cizozemské akciové společnosti pod svou firmou obchody v tuzemsku provozovati jen tenkrát, byly-li vládou k tomu připuštěny, a dle výnosů ministerstva vnitra ze dne 4. března 1919, čís. 6618/19 a 14. července 1921, čís. 46.902/21 (věst. min. sprav. 1919 str. 38 a 1921 str. 110) jest zvláštního připuštění třeba též tenkrát, účastní-li se cizozemská akciová společnost na tuzemské společnosti s r. o. jako společník. Z toho plyne, že cizozemská akciová společnost i v tom případě, má-li provozovati v tuzem-